

ELEKTRIPAIGALDISTE KÄIT JA KÄIDUKAVA

Elektripaigaldise käit

Elektripaigaldise käit on tegevus elektripaigaldise talitluses ja nõutavas seisukorras hoidmiseks, mis hõlmab eelkõige lülitamist, juhtimist, kontrollimist, hooldamist ja nii elektritöid kui ka mitteelektritöid.

Elektripaigaldise käidu- ja elektritööd tuleb teha hea tava kohaselt. Eeldatakse, et head tava on järgitud, kui käidu- ja elektritöödel järgitakse standardis EVS-EN 50110-1 kirjeldatud nõudeid.

Seadme ohutuse seadus sätestab, et elektripaigaldise kasutamisel tuleb tagada, et kasutamise ja korrashoiu (käidu) nõudeid täidetakse ning et ettenähtud juhtudel on määratud seadme kasutamise nõuete täitmist korraldav isik ehk kasutamise järelevaataja (käidukorraldaja).

Kasutamise järelevaataja (käidukorraldaja)

Elektripaigaldise eest vastutav isik on isik, kellel on üldvastutus elektripaigaldise ohutu käidu tagamise eest ja kes peab seda tegema sellekohaste reeglite kehtestamise ja töö üldise korraldamise teel. See isik võib olla paigaldise omanik, töötaja, valdaja või omanikukohustusi täitev delegeeritud isik.

Täiendavalt tuleb elektripaigaldise ohutu käidu tagamiseks elektripaigaldise eest vastutaval isikul määrata elektripaigaldise kasutamise nõuete täitmist korraldav isik ehk kasutamise järelevaataja (käidukorraldaja), kui elektripaigaldis on:

- 1) plahvatusohu tsoonis või seda sisaldavas ehitises;
- 2) suurõnnetusohuga ettevõtte ohtlikul käitisel;
- 3) haiglas või muus ravihoones, kus raviruumi-des võidakse kasutada võrgutoitelisi elektrilisi meditsiiniseadmeid, mille osad on kasutamisel patsiendiga füüsilises kontaktis;

4) raviruumis, mis ei asu ravihoones ja kus võidakse kasutada võrgutoitelisi elektrilisi meditsiiniseadmeid, mille osad on kasutamisel patsiendiga füüsilises kontaktis;

5) madalpingepaigaldis, mille peakaitsme nimivool on üle 100 ampri;

6) kõrgepingepaigaldis peakaitsme nimivoolust olenemata.

Kasutamise järelevaatajale (käidukorraldaja) esitatavad nõuded

Kasutamise järelevaataja kompetentsust tõendatakse tegevusele vastava kutsetaseme kutsetunnistusega kutseeaduse tähenduses või sertifitseerimise asutuse antud pädevustunnistusega. Käidukorraldaja pädevusklass või kutse peab vastama selle paigaldise tehnilistele näitajatele, mille käidukorraldaja ta on.

Käidukorralduseks sobilike pädevusklasside puhul tuleb arvestada:

- A-klassi pädevustunnistus annab õiguse juhtida elektri- ja käidutöid ning teha auditit mis tahes tehniliste näitajatega elektripaigaldises.
- B-klassi pädevustunnistus annab õiguse juhtida elektri- ja käidutöid ning teha auditit madalpingelises elektripaigaldises.
- B1-klassi pädevustunnistus annab õiguse olla kasutamise järelevaataja madalpingelises elektripaigaldises peakaitsme nimivooluga kuni 250 A.

Käidukorralduseks sobilike elektrialaste kutsetunnistuste puhul tuleb arvestada:

- kutsetaset, sõltuvalt elektripaigaldise keerukusest sobivad tasemed 5-8;
- spetsialiseerumist (tarbija elektripaigaldised, elektriautomaatika, elektrivõrgud ja süsteemid), st millist tüüpi elektripaigaldisi antud kutse katab;
- valitud tööosi (projekteerimine, ehitamine, käit, järelevalve jne), st milliseid tegevusi võib antud kutsega teha.

Kasutamise järelevaatajaks on füüsiline isik. Kui käiduteenust pakub ettevõtja, siis peab käidulepingus sellisel juhul olema märgitud antud elektripaigaldise kasutamise järelevaataja.

Kasutamise järelevaataja (käidukorraldaja) kohustused

Elektripaigaldise ohutu käit tagatakse sellekohaste reeglite kehtestamise ja rakendamise ja töö üldise korraldamise teel, milleks tuleb eelkõige:

- 1) koostada elektripaigaldise käidukava (edaspidi käidukava) ja kontrollida selle järgimist;
- 2) nõuda elektripaigaldise kasutamise või elektritöö peatamist, kui on ilmnunud oht inimese elule või tervisele, asjale või keskkonnale, kuni ohu möödumiseni või kõrvaldamiseni;
- 3) olla kättesaadav kontrollitoimingute, auditi ja riikliku järelevalve toimingute teostamisel.

Käidu nõuded on täpsustatud majandus- ja taristuministri määrusega nr 74 "Elektripaigaldise käidule ja elektritööle esitatavad nõuded".

Käidukava

Elektripaigaldise käidukava on dokument või dokumentide kogum, mis määrab elektripaigaldise talitluses hoidmiseks, lülitamiseks, juhtimiseks, kontrollimiseks ja hooldamiseks vajaliku korra, protseduurid ja toimingud.

Käidukavas kajastatakse järgmist:

- 1) käidu organisatsiooniline korraldus;
- 2) elektriohuteadlikkus;
- 3) elektripaigaldise dokumentatsioon;
- 4) töökorraldus;
- 5) käidutoimingud;
- 6) kontrollitoimingud.

Käidu organisatsioonilise korralduse kavapunktis selgitatakse elektripaigaldise ja selle käidu eest vastutavate isikute, elektritööd tegevate isikute ja teiste käidukorralduses osalevate isikute käidukorraldusalaseid suhteid.

Elektriohuteadlikkuse kavapunktis selgitatakse elektripaigaldises kehtestatud elektri-ohutusjuhendite kasutamist, elektriala ja ohuteadlike isikute pingevabade, pingevaluste või pingelähedaste elektritööde tegemise õiguse andmist ning selleks vajalike teadmiste kontrolli korda.

Elektripaigaldise dokumentatsiooni kavapunktis selgitatakse elektripaigaldise skeemide tegelikkusele vastavuse tagamise ja nende hoidmise korda, seadmete kasutusjuhendite, kontrollmõõtmiste protokollide, kontrollide ja muud elektripaigaldist ja selle käitu käsitleva dokumentatsiooni hoidmise korda.

Töökorralduse kavapunktis selgitatakse elektripaigaldises elektriõhtlikesse paikadesse tavaisikute ligipääsu piiramise meetmeid, elektritöö tööpaiga tähistamise ja kaitsevahendite kasutamise ja hoidmise korda, tööriistade ja -vahendite kasutamise ning hooldamise korda.

Käidutoimingu kavapunktis selgitatakse elektripaigaldises lülitustoimingute tegemise korda, perioodiliste katsetuste, visuaalsete ülevaatuste ja kontrollmõõtmiste tegemise korda, elektripaigaldise osiste hooldamise korda ja perioodsust, töötoimingute, hooldus- ja remonditööde teostamise korda ning avariide korral tegutsemise korda.

Kontrollitoimingute kavapunktis selgitatakse elektripaigaldise kontrollimise korda ja tähtaegu ning avastatud puuduste kõrvaldamise korda, sealhulgas korralise auditi korraldamist, auditi tähtaegu.

Elektriohuteadlikkuse kontroll

Käidu- ja elektritööd teeb isik, kellel on selleks tööks vajalikud mahus tehnilisi ja ohutuslaseid teadmisi ning kogemusi. Käidu- ja elektritööd tegeva isiku elektriohuteadlikkust ja kogemusi pingevabade, pingelähedaste või pingevaluste käidu- ja elektritööde teostamiseks madalpinge- või kõrgepingepaigaldistes kontrollib elektritööd juhtiv isik või elektripaigaldise kasutamise nõuete täitmist korraldav isik (kasutamise järelevaataja) või nimetatud isikute poolt selleks volitatud pädev asutus või isik. Nimetatud elektriohuteadlikkuse kontrollimine tuleb dokumenteerida.

